

Záchranář na volné vodě (kód: 74-009-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů:	Tělesná kultura, tělovýchova a sport (kód: 74)
Týká se povolání:	Záchranář na volné vodě
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Zajišťování a kontrola prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků	4
Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě	5
Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě	4
Přístrojové potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě	4
Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích	5
Ovládání různých typů plavidel	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 07.05.2014

Kritéria a způsoby hodnocení

Zajišťování a kontrola prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit základní právní normy ČR zabývající se problematikou integrovaného záchranného systému a řešením mimořádných událostí a krizový stavů	Písemné ověření
b) Vysvětlit základní právní normy ČR upravující zdravotnickou problematiku, odpovědnost a kompetence záchranáře na volné vodě	Písemné ověření
c) Vysvětlit legislativu ČR v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků	Písemné ověření
d) Vysvětlit a předvést komunikaci se složkami integrovaného záchranného systému prostřednictvím komunikačních prostředků (telefon, radiostanice) včetně zajištění místa nehody a zvládnutí mimořádných událostí	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Charakterizovat Beaufortovu stupnici síly větru včetně převodu základních jednotek (m/s, km/h) a uvést její využití při práci záchranáře na volné vodě	Písemné ověření
f) Na základě modelové situace atmosférických údajů (oblačnost, tlak vzduchu, síla větru a dohlednost) stanovit rizika využívání vodní plochy nebo toku či pobytu v jejich blízkosti	Písemné ověření
g) Charakterizovat specifika a uvést rizika záchranných činností, pobytu a pohybu ve stojaté a tekoucí vodě	Písemné ověření
h) Charakterizovat zásady prevence a základy záchrany osob na zamrzlých vodních plochách a tocích	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit a předvést organizaci postupu poskytování první pomoci při úrazových a neúrazových stavech u dětí a dospělých (zástava dechu, oběhu, poruchy vědomí, zástava krvácení, poranění páteře, míchy, pohybového aparátu a měkkých tkání, úrazy hlavy, hrudníku a břicha, dušení, termická poranění, křečové stavy, otravy, alergické reakce, šokové stavy, nehody spojené s nádechovým a přístrojovým potápěním) v souladu s aktuálním doporučením Evropské rady pro resuscitaci	Praktické předvedení a písemné ověření
b) Vysvětlit výběr pomůcek při poskytování předlékařské první pomoci a předvést jejich použití (výbava lékárníčky, pulzní oxymetr, neinvazivní měření krevního tlaku, samorozpínací resuscitační vak / resuscitační maska, automatizovaný externí defibrilátor)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést provedení kardiopulmonální resuscitace u dětí a dospělých v minimálně dvoučlenném týmu za použití automatizovaného externího defibrilátoru a samorozpínacího resuscitačního vaku po dobu minimálně 10 minut	Praktické předvedení
d) Vysvětlit a předvést imobilizační, transportní a obvazové techniky u traumatických poranění	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vysvětlit a předvést komunikaci s operačním střediskem zdravotnické záchranné služby nebo integrovaného záchranného systému a základy spolupráce s posádkou zdravotnické záchranné služby	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uplavat 400 m volným způsobem na volné vodě na vyznačeném úseku	Praktické předvedení
b) Uplavat na nádech bez základní potápěčské výstroje pod vodou minimálně 15 m s vylovením předmětu v cíli z hloubky minimálně 2 m	Praktické předvedení
c) Uplavat na nádech 50 m se základní potápěčskou výstrojí na volné vodě ve vyznačeném úseku	Praktické předvedení
d) Vylovit předmět z hloubky 4–5 m na volné vodě se základní potápěčskou výstrojí	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přístrojové potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat druhy, rizika a řešení potápěčských nehod	Písemné nebo ústní ověření
b) Předvést bezpečný ponor do hloubky 4–5 m na volné vodě za použití kompletní výstroje pro přístrojové potápění	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést na modelové situaci záchranu tonoucího s použitím záchranné pomůcky až do provádění kardiopulmonální resuscitace	Praktické předvedení
b) Předvést na modelové situaci záchranu tonoucího s podezřením na poranění páteře s využitím páteřní desky na mělké i hluboké vodě včetně transportu zraněného na břeh i na plavidlo	Praktické předvedení
c) Předvést na modelové situaci se základní potápěčskou výstrojí záchranu a transport potápěče na vodní hladině	Praktické předvedení
d) Předvést na modelové situaci záchranu tonoucího z jezu	Praktické předvedení
e) Předvést na modelové situaci využití lanové techniky při záchraně osob a plavidel na vodních plochách a tocích	Praktické předvedení
f) Předvést na modelové situaci záchranu postiženého s využitím záchranného plavidla s motorovým pohonem a tříčlennou posádkou	Praktické předvedení
g) Popsat techniky sebezáchrany na klidné a tekoucí vodě	Písemné ověření
h) Popsat zásady vyhledávání osob a předmětů pod vodou	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ovládání různých typů plavidel

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést ovládání jedno i vícemístného plavidla na toku úrovně obtížnosti Wildwasser II (WW II)	Praktické předvedení
b) Předvést na modelové situaci ovládání záchranného plavidla s motorovým pohonem na vodní ploše i vodním toku	Praktické předvedení
c) Prokázat znalost terminologie používané při provozu plachetnic s celkovou plochou plachet do 12 m ² a hmotností do 1 000 kg	Písemné ověření
d) Předvést ovládání plachetnice s celkovou plochou plachet do 12 m ² a hmotností do 1 000 kg	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=102140).

Podmínkou pro přihlášení se ke zkoušce k získání profesní kvalifikace záchranář na volné vodě je být držitelem profesní kvalifikace plavčík.

Uchazeč se před zahájením zkoušky prokáže:

- Minimální potápěčskou kvalifikací CMAS P*/PADI Open Water Diver (OWD) nebo ekvivalentní kvalifikace (na základě uznávání kvalifikací mezi jednotlivými systémy) a písemné doložení minimálně 40 ponorů v celkové délce trvání minimálně 20 hodin
- Osvědčením Vůdce malého a rekreačního plavidla (min. kategorie M) vydaného Státní plavební správou

Zkouška probíhá na vodní ploše a vodním toku.

Uchazeč si ke zkoušce přinese odpovídající sportovní oblečení, plavky a obuv.

Autorizovaná osoba připraví ke zkoušce 5–10 příkladů modelových situací ke každému kritériu hodnocení, na kterých je ověř.

Příklady modelových situací:

Kompetence Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě, kritérium b/

- Imobilizace horních a dolních končetin u zlomenin pomocí vakuové dlahy
- Imobilizace postiženého pomocí celotělové vakuové matrace u postiženého a následný transport (za pomoci 4–6 osob)
- Imobilizace pomocí krčního límce při poranění krční páteře (šetrná manipulace, výběr vhodné velikosti, správná fixace atd.)
- Obvazové techniky při poranění hlavy
- Šátkový obvaz při poranění závažného aparátu ramene
- Tlakový obvaz při masivním vnějším krvácení
- Transport postiženého pomocí scoop rámu, nosítek typu „Sked“, transportní plachty a vany

Kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium d/

- Záchrana tonoucího za použití házečí záchranné pomůcky
- Záchrana tonoucího upoutaným záchranářem
- Záchrana tonoucího pomocí upoutaného plavidla

Kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium e/

- Překonání nepřístupného terénu při přístupu k vodní ploše/toku za pomoci lanové techniky
- Zřízení stanoviště upoutaného plavidla v proudu na tekoucí vodě
- Bezpečné tažení plavidla záchranným motorovým plavidlem (kánoe, plachetnice, člun s motorovým pohonem)
- Překonání vodního toku pomocí lanové techniky

Kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium f/

- Pomoc více postiženým osobám při převrnutí kánoe na vodní ploše
- Pomoc postiženému s poraněním páteře a následný transport
- Pomoc převrácené plachetnici včetně zajištění bezpečnosti posádky
- Pomoc osobě v nouzi při kaitingu, surfingu

Kompetence Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě, kritérium b/

- Předmět pro vylovení je na metě 15 m.
- Uchazeč se při provedení nadechne, zanoří, uplave celou vzdálenost pod vodou a v cíli, na metě 15 m rovnou vyloví předmět, tj. bez druhého nádechu, bez vynoření.

Kompetence Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě, kritérium c/

- Základní potápěčskou výstrojí se rozumí: maska, šnorchl, ploutve

Kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium b/

- Transport zraněného ve 4–6 osobách

Kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium c/

- Postižený je oblečen v potápěčském obleku a v úplné potápěčské výstroji.

Kompetence Ovládání různých typů plavidel, kritérium a/

- Autorizovaná osoba vybere konkrétní typ plavidla ke zkoušce.

- Jednomístné plavidlo: kajak
 - Vícemístná plavidla: kánoe, raft, veslice
- Kompetence Zajišťování a kontrola prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků, kritérium d/
- Je možné splnit v rámci kompetence Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě, kritérium e/ nebo kompetence Záchrana tonoucích na přírodních vodních plochách a tocích, kritérium f/
- Kompetence Přístrojové potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě a Ovládání různých typů plavidel, kritérium b) doloží uchazeč osvědčení/certifikát - viz vstupní požadavky na uchazeče.

V případě, že autorizovaná osoba využije možnosti formy testu pro písemné ověřování, musí být dodržena následující pravidla:

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování:

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněné následující dvě podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 80 % otázek.

V případě, že ústní ověřování bude probíhat formou losování otázek, je nutné dodržovat následující pravidla:

Pravidla pro aplikaci ústního ověřování formou vylosovaných otázek

Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí losovaných otázek, musí být splněné následující dvě podmínky:

A. Pro celkový soubor otázek:

Každé kritérium je zohledněno v několika otázkách.

B. Pro soubor vylosovaných otázek konkrétního uchazeče:

Každý uchazeč musí mít v souboru svých vylosovaných otázek zohledněno alespoň jednu každé kritérium (myslí se kritérium, u něhož jsou losované otázky způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit).

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oborech vzdělání zaměřených na oblast zdravotnictví nebo na přípravu pracovníků integrovaného záchranného systému ČR a minimálně 10 let odborné instruktorské praxe v oblasti vodní záchrany na volné vodě. Musí být držitelem platné kvalifikace záchranář na volné vodě. Požadavky na odbornou způsobilost musí žadatel o autorizaci splňovat nejméně v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oblastech tělesná výchova a sport, zdravotnictví nebo příprava pracovníků integrovaného záchranného systému ČR a minimálně 10 let odborné instruktorské praxe v oblasti vodní záchrany na volné vodě. Musí být držitelem platné kvalifikace záchranář na volné vodě. Požadavky na odbornou způsobilost musí žadatel o autorizaci splňovat nejméně v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na tělesnou výchovu a sport nebo na přípravu pracovníků integrovaného záchranného systému ČR nebo lékařství (s dosaženou specializovanou způsobilostí) a minimálně 10 let odborné instruktorské praxe v oblasti vodní záchrany na volné vodě. Musí být držitelem platné kvalifikace záchranář na volné vodě. Požadavky na odbornou způsobilost musí žadatel o autorizaci splňovat nejméně v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- a) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- b) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, www.msmt.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- vodní plocha min. 20 hektarů
- tekoucí voda (umělý či přírodní vodní kanál) s parametry obtížnosti minimálně WWII
- prostory pro teoretickou část zkoušky – učebna s odpovídajícím počtem míst k sezení a stoly
- notebook, projekční technika, flipchart, tiskárna
- 3 - 5 dalších pověřených osob
- pevný člun s min. výkonem motoru 40 HP (nejlépe s pracovní výklopnou přídí)
- nafukovací člun s pevným kýlem (délka min. 4 metry, výkon motoru min. 90 HP)
- malý nafukovací člun s pevnou podlahou a pákovým ovládním motoru (min. 8 HP)
- nafukovací samovylévací vícekomorový raft vč. pádel (min. délka 3, 4 m, nosnost min. 400 kg)
- veslice, kanoe a kajak včetně příslušenství
- základní potápěčská výstroj
- kompletní souprava k přístrojovému potápění – pro technické i rekreační potápění
- resuscitační model pro nácvik kardiopulmonální resuscitace s pohyblivou čelistí
- simulátor automatizovaného externího defibrilátoru (AED) nebo AED trainer
- nosítka typu „Sked“
- transportní vana
- scoop rám
- standardizovaná páteřní deska
- transportní vyprošťovací plachta
- vakuová matrace celotělová
- vakuové dlahy - sada pro horní a dolní končetiny
- sada dlah pro horní a dolní končetiny
- krční límec univerzální (pediatric, regular) event. souprava krčních límců
- tonometr + fonendoskop
- pulsní oxymetr
- samorozpínací křísící vak, resuscitační maska
- sada AIRWAYS
- záchranný pás
- záchranná bóje
- záchranný míč
- házečí pytlík s lanem (min. 2 ks)
- lezecký materiál (sada určená pro technické a záchranné lezení)
- lezecký materiál pro práci a záchranu ve vodním prostředí (lana, smyce, karabiny, kladky, prusíky)
- plovací vesta vhodná pro vodní záchranu
- vodácká helma vhodná pro záchranné práce
- vybavená mobilní lékárnička určená pro první pomoc (min. 2 typy), vodotěsná či v obalu
- radiostanice typově používané při činnosti složek integrovaného záchranného systému (min. 2 ks)
- maskovací sada k simulaci zranění pro modelové situace
- záchranné prostředky určené pro záchranu z ledu (min. v rozsahu: žebříky, hasičská hadice, icepicks a záchranná smyce „sling“, nafukovací záchranná lávka)

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 10 až 20 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 8 až 12 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro osobní služby ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze

Medicon, a. s.

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže